

VIRGILIU GHEORGHE: PORNOGRAFIA – MALADIA SECOLULUI XXI

Prefață

Cunoscut pentru lucrările sale privind efectele televiziunii asupra minții și vieții omului contemporan, Virgiliu Gheorghe se ocupă în acest volum de pornografia care inundă societatea contemporană. Cele două fenomene ale lumii postmoderne în care trăim sunt legate între ele, nu numai pentru că televiziunea promovează multă pornografie, ci și pentru că atât televiziunea, cât și pornografia apelează la imagine.

Imaginea joacă un rol extrem de important în viața omului. Peste 90% din informațiile pe care le primește creierul sosesc prin intermediul vederii și mai mult de jumătate din activitatea creierului este consacrată prelucrării semnalelor vizuale. Imaginea face cât o mie de cuvinte. De aceea cei care vor să influențeze masele apelează tot mai des la imagine.

Majoritatea instituțiilor și majoritatea oamenilor caută astăzi să-și promoveze o imagine cât mai bună, chiar dacă ea nu corespunde realității. Imaginea reprezintă cel mai simplu mijloc de manipulare, iar pornografia, după cum se dovedește, face și ea parte dintre aceste mijloace de manipulare, susținută fiind de sumele fabuloase pe care le vehiculează.

Faptul că revistele pornografice se vând, faptul că sit-urile pornografice de pe internet sunt accesate de foarte mulți vizitatori, faptul că filmele pornografice sunt vizionate de foarte mulți oameni, faptul că televiziunile care emit programe pornografice au un rating foarte mare, ne-ar putea face să credem că nu numai în mediul extern, ci și în capul oamenilor există un mic demon care de abia așteaptă să fie ispășit de demonul cel mare.

Dar faptul că accesarea produselor pornografice nu ține seama de gradul de educație, căci chiar și oamenii foarte educați acordând un anumit interes pornografiei și perversiunilor sexuale, demonstrează că problemele cu care suntem confrunțați sunt mult mai complicate decât s-ar părea la prima vedere. Autorul acestei cărți tratează problemele în toată complexitatea lor, atât din puncte de vedere biologic, cât și din punct de vedere psihologic, social și spiritual.

După cum arată Paul McLean, noi avem un creier triunic, adică un creier format din suprapunerea a trei creiere. La baza creierului nostru se află un creier care se aseamănă ca structură cu cel al reptilelor, care contribuie la reglarea funcției organelor interne și la asigurarea nevoilor primare. Peste el se află un creier afectiv sau emoțional. Iar deasupra celor acestora se află neocortexul, specific omului, care trebuie să controleze comportamentul într-un mediu foarte variabil și de multe ori chiar foarte ostil.

Deci, există mai multe nivele după care omul interacționează cu realitatea, după care vede și judecă lumea. La nivelele inferioare am putea să căutăm slăbiciunile ființei umane, iar în formațiunile superioare ar trebui să căutăm performanțele morale și spirituale ale ființei umane. Dar pentru a putea trăi într-o societate civilizată, comportamentul omului ar trebui să fie rezultatul intersecției dintre tendințele instinctive și tendințele raționale, intersecție care nu este întotdeauna dintre cele mai fericite.

Pentru că, potrivit studiilor de neurofiziologie, formațiunile primare ale creierului iau de obicei deciziile care intervin în reglarea comportamentului nostru, înainte ca noi să fim conștienți de ele. După cum arată B. Libet, creierul nostru ia deciziile în mod inconștient cu 100 de ms înainte ca noi să fim conștienți de ele. Acest lucru a fost confirmat și de J. Bargh și de P. Gallwitzer, în 2001, care discută despre voința automată în reglarea comportamentului și de R. Custers și H. Aarts, în 2010, care discută despre voința inconștientă a omului în realizarea scopurilor sale.

Dar, ca și când acest lucru nu ar fi suficient, creierul omului dispune de un sistem de recompensă-pedeapsă, care susține comportamentele care produc satisfacție și evită comportamentele și factorii care produc insatisfacție. Experiențele făcute pe animale au arătat că animalele cărora li s-au implantat electrozi în centrul plăcerii, s-au autostimulat până la epuizare. Acest sistem, al cărui mediator principal este dopamina, este implicat în reacția de dependență, nu numai față de droguri, ci și față de sex și pornografie. Deci, în creierul nostru se află unele formațiuni mai vulnerabile, care sunt exploatate de către cei care promovează pornografia.

Nucleul amigdalian, care face parte din creierul afectiv, primește pe un drum mult mai scurt informațiile venite de la organele de simț, pe care le evaluează din punct de vedere afectiv, ca fiind plăcute sau neplăcute și elaborează mult mai rapid o decizie, sau dacă vreți o propunere, pe care o trimite spre lobul frontal, care este formațiunea cea mai evoluată a creierului, înainte ca noi să fim conștienți de acest lucru. Lobul frontal, care lucrează cu valori etice și morale, are posibilitatea de a bloca decizia respectivă și de obicei și face acest lucru atunci când decizia respectivă nu corespunde condițiilor de mediu sau se opune legilor și normelor pe care omul ar trebui să le respecte. Așa se explică cum omul poate să trăiască într-o societate civilizată cu niște formațiuni ale creierului său care presupun anumite acte au-tomate și inconștiente.

Marea problemă este că, spre deosebire de formațiunile mai vechi, formațiunile mai noi ale creierului se maturizează mai greu și lucrează mai încet decât formațiunile mai vechi ale creierului. De aceea copilul nu are încă maturizate formațiunile deontice și morale, cu ajutorul cărora să controleze formațiunile creierului reptilian și emoțional ale creierului și de aceea omul are o copilărie atât de lungă, până să ajungă să ia deciziile cele mai bune.

În orice caz, Dumnezeu l-a înzestrat pe om cu structurile nervoase care să respecte normele etice și deontice în pofida presiunilor pe care formațiunile mai vechi le fac asupra formațiunilor mai noi ale creierului. Desigur că acest lucru nu este ușor, dar tocmai în aceasta constă marea performanță a ființei umane.

Propunerile periculoase, sau indecente, care vin de la formațiunile mai vechi ale creierului, sunt moderate, sau chiar blocate, la nivelul lobului frontal. De aceea, K. Popper spunea că rolul conștiinței este acela de a face să moară ipotezele periculoase.

În urmă cu 10-15 ani, o echipă de cercetători condusă de Giacomo Rizzolatti, de la Universitatea din Parma, a constatat că atunci când maimuțele, care aveau implantați niște electrozi în lobul frontal, observau o altă maimuță, sau chiar pe cercetător, că efectuau o mișcare, prindeau un măr sau o portocală, neuronii din lobul frontal al maimuței de experiență reacționau ca și când ea ar fi executat mișcarea respectivă. De

aceea, acești neuroni au fost denumiți neuroni în oglindă. Iar neuronii în oglindă sunt prezenți și la om.

Deoarece nu se putea implanta electrozi în creierul omului, cercetătorii au apelat la electroencefalografie, la tomografie și la rezonanța magnetică pentru a studia neuronii în oglindă la om. Astfel ei au observat o desincronizare a undelor electroencefalografice în zona lobului frontal atunci când individul observă un alt om care afectează o anumită mișcare. Cu ajutorul rezonanței magnetice funcționale, M. Iacobini a observat o activare a neuronilor din lobul parietal atunci când individul observă că un alt individ desfășoară o anumită activitate.

Aceasta înseamnă că atunci când noi asistăm la un meci de fotbal neuronii din capul nostru reacționează ca și când noi am juca fotbal pe teren. Același lucru se întâmplă desigur și în cazul vizionării unui film porno.

Cercetările au arătat că în lobul frontal există două feluri de neuroni în oglindă: unii neuroni care reacționează numai la mișcare, iar alții care reacționează la vederea obiectului respectiv. Ambii au rolul de a imita ceea ce omul vede în mediul înconjurător.

Până la descoperirea neuronilor în oglindă, se credea că reacția motorie este rezultatul prelucrării semnalelor de intrare de-a lungul unor circuite foarte complicate. Acum constatăm însă că neuronii reacționează pur și simplu la ceea ce omul vede în mediul înconjurător. Adică, neuronii în oglindă îl determină pe om să imite la nivel mental tot ceea ce vede. Când creierul vede o mișcare, el spune: aceasta pot să fac și eu! Iar, astfel, creierul învață mult mai ușor prin imitare decât prin explicațiile verbale mult mai laborioase.

Neuronii în oglindă sunt implicați nu numai în învățarea prin imitare, ci și în empatie și în contagiunea afectivă. După cum arată H. Harfield, neuronii în oglindă pot determina re-producerea automată și inconștientă a mimicii, a posturii și a stării afective a celor din jur. Neuronii în oglindă sunt implicați și în cunoașterea artistică și în difuzarea modei de la un individ la altul. O persoană care vede pe cineva îmbrăcat într-un fel anume, va imita prin intermediul neuronilor în oglindă, vestimentația, sau coafura, respectivă. De aceea, de neuronii în oglindă, care reproduc cortical imaginea percepută, depind în cea mai mare măsură, influențele pe care pornografia le are asupra comportamentului uman. Astfel, omul se află descoperit în fața avalanșei de imagini, de filme, de spectacole și de reclame derizorii, care îl influențează fără să vrea.

De aceea, R. Brodie vorbește de virusurile minții, care sunt niște unități informaționale, care pătrund în creier fără să vrem și care influențează comportamentul uman. R. Dawkins numește aceste virusuri informaționale meme, deoarece rolul lor este, ca și al genelor, acela de a se reproduce. Memele intră în creier prin intermediul unor cai troieni, adică a unor semnale la care creierul este deschis, cum sunt informațiile legate de sex sau de alimentație. De aceea, reclamele atașează produsului pe care vor să-l promoveze imaginea unei femei frumoase.

Bazându-se pe tendința hedonistă a omului, postmodernismul a promovat o cultură a satisfacției și a automulțumirii imediate. După cum arată J. F. Mattei, a apărut o barbarie intelectuală și o barbarie estetică, dominată de obiecte de duzină și de kitsch. Postmodernismul a promovat rolul vizualului facil, al copiilor, al colajelor, al

televiziunii și al spectacolelor de sunet și lumină, al internetului, în defavoarea cărții și a operelor adevărate.

Marcel Duchamp susținea că orice obiect poate fi prezentat ca operă de artă dacă este scos din contextul inițial și eliberat de utilitatea lui inițială. Astfel, R. Mut prezintă în 1917, „Pisoarul de porțelan”, iar Salvador Dali prezintă o baie pe tavan. Sub pretextul că arta este prea elitistă și a devenit prea comercială, s-a renunțat complet la valoarea estetică și s-au expus cadavre de animale și excremente de artist. D. Hirst a expus o oaie moartă într-un acvariu, iar Piero Manzoni a expus și a vândut propriile sale excremente, etichetându-le „Rahat de artist 100% pur”.

De la revoluția artistică și de la mișcarea socială, care negau orice valoare, s-a trecut foarte ușor la revoluția sexuală. Prin negarea tuturor valorilor etice și morale, s-a ajuns nu numai la liberalizarea sexuală, ci și la o sexualitate sălbatică, după cum arată Vance Packard. Apariția anticoncepționalelor și a posibilităților de tratament a majorității bolilor cu transmitere sexuală, a dus la o liberalizare uluitoare a sexualității. Astfel, după cum arată D. Folscheid, 7% dintre americani declară ca au avut peste 50 de parteneri pe an, iar 5% dintre Francezi declară că au avut peste 100 de parteneri pe an.

Dacă până la mijlocul secolului trecut perversiunile sexuale erau considerate tulburări psihice, începând cu anii '70 majoritatea lor au fost scoase din rândul bolilor psihice. Exhibiționismul și voiorismul nu mai sunt considerate ca tulburări psihice. Astfel majoritatea ziarelor și televiziunilor au devenit pline de exhibiționism, de voiorism și de pornografie.

Sexul a devenit o afacere foarte profitabilă. Astfel, dacă în 2004 s-au produs în întreaga lume 3 500 de filme clasice, în ace-lași an s-au produs peste 11 000 de filme porno. Și lucrurile merg din ce în ce mai rău, sau pentru diavolul care le conduce, ele merg din ce în ce mai bine, deoarece dacă în 1983 cifra de afaceri porno era de 6 miliarde de dolari, în 2005 ea era de 40 de miliarde de dolari.

Revoluția sexuală s-a răspândit ca un virus al minții, iar industria sexului s-a dezvoltat foarte mult datorită faptului că instinctul sexual este înscris în structura ființei umane. Unii geneticieni, cum ar fi R. Dawkins, susțin că singurul scop al viului este să se reproducă, iar psihanaliștii susțin că instinctul sexual este cel care domină, de fapt, ființa umană. De aceea, omul este foarte receptiv la imagine și la sex, el neputându-și modera prea ușor pornirile sale sexuale și de aceea s-a și răzvrătit împotriva restricțiilor care îi erau impuse. Pe de altă parte, industria sexului s-a dezvoltat foarte mult datorită faptului că societatea postmodernă pe care și-a construit-o omul contemporan, nu-i mai impune restricțiile pe care le impunea societatea modernă bunicilor noștri. Iar pornografia, fiind un virus informațional care pătrunde foarte ușor în creier, se răspândește cu o viteză extraordinară, datorită mijloacelor de comunicare în masă.

Astfel, ne-am trezit inundați de violență, de exhibiționism și de pornografie. Deși criza sexuală nu este singura criză de care suferă societatea postmodernă, totuși ea are o importanță foarte mare deoarece ea pune în discuție baza societății umane, adică familia și sănătatea viitoarelor generații.

Cum se va rezolva revoluția sexuală și toate celelalte crize ale societății contemporane, dintre care cea mai importantă este probabil negarea valorilor, este foarte greu de spus. Unii văd soluția în reformarea sistemului bancar, alții în apariția

unei noi societăți, a unei economii sociale de piață, alții în combaterea corupției, alții în intensificarea protecției mediului și așa mai departe.

Alții, așa cum ar fi Bruce Lipton, spun că omenirea se află la o cotitură pe care o va depăși prin apariția unei noi spiritualități, sau prin redescoperirea spiritualității pierdute. Dar, până la redescoperirea spiritualității, care așteaptă să fie redescoperită, societatea ar trebui să îl protejeze pe omul care este vulnerabil nu numai la gripă, ci și la tulburările de comportament, care pot fi induse de programele de televiziune, de filmele, de sit-urile de internet, de ziarele, de revistele și de imaginile indecente, față de care nu are suficiente mijloace de apărare și care îi pot tulbura mințile. Având în considerare importanța modelelor în formarea personalității umane, societatea ar trebui să ofere omului și mai ales copiilor, niște modele demne de urmat. Din păcate, societatea umană este ea însăși bolnavă și se descurcă tot mai greu cu crizele cu care este confruntată.

Cărțile domnului Virgiliu Gheorghe, privind influența nefastă a televiziunii și a pornografiei asupra omului contemporan, re-prezintă o analiză multidisciplinară a problemelor pe care le de-termină imaginile derizorii și degradante cu care suntem bombardați. După cum arată autorul ele au un efect negativ atât asupra psihicului, cât și asupra corpului, a familiei și a societății.

Bazându-se pe o amplă documentare, autorul ne descrie în detaliu efectele pe care pornografia le are asupra biologiei omu-lui, asupra psihicului, asupra comportamentului și asupra vieții de familie.

Din păcate, ca toți ceilalți factori care acționează asupra sistemului de recompensă-pedeapsă, care există în creierul nostru, sistem care promovează factorii ce produc o stare de plăcere momentană și evită factorii care induc o stare de neplăcere, pornografia creează dependență. De aceea, omul ar trebui să evite apariția acestei dependențe, ca și pe a celorlalte întâlnite foarte des la omul contemporan, după cum ar fi dependența de jocurile de noroc și cea de internet.

Pornografia reprezintă, după cum arată autorul, un adevărat mijloc de spălare a creierului sau de direcționare a comportamentului uman pe căi greșite.

Fiind foarte bine documentată, insistând pe tulburările pe care pornografia le poate produce asupra omului și mai ales asupra copiilor, cartea domnului Virgiliu Gheorghe ar trebui citită de toți părinții, de toți educatorii și de toți cei care vor să-și păstreze sănătatea mintală într-o societate care nu numai că nu ne protejează, ci ne ispitește cu tot felul de lucruri dăunătoare.

Dr. Restian Adrian
Membru al Academiei de Științe Medicale și al
Academiei Europene a Profesorilor de Medicina Familiei